

Fag: KUNST OG HÅNDVERK 2

Kode: KH230

Studiepoeng: 30

Vedtatt: Vedtatt av Avdelingsstyret i møte 22. juni 2004 (sak A24/04) med senere justering av dekan våren 2005.

Fagplanens inndeling

1. Innledning
2. Innhold
3. Organisering og arbeidsmåter
4. Vurderingsordning
5. Pensum og kunnskapskilder

1. Innledning

Kunst og håndverk er et estetisk fag, et kunst- og kulturfag, et erkjennelses- og dannelsesfag og et uttrykks- og kommunikasjonsfag. Faget gir allsidige muligheter til personlig vekst og utvikling. Studentene skal tilegne seg allsidig faglig og didaktisk kompetanse for arbeid med faget i grunnskolen etter det gjeldende læreplanverket. Studiet innebærer arbeidsprosesser som utfordrer på forskjellige måter. Det dreier seg om å møte, oppleve, uttrykke, reflektere og forstå. Studentenes skapende arbeid, kulturstoffet og de didaktiske komponentene ses i en helhetlig sammenheng. Progresjonen er bygget opp dels som en fordypning, dels som en utvidelse av kompetanse. Praktisk skapende arbeid utgjør hovedtyngden i faget.

Kunst og håndverk 3 (KH330) kan bare velges av studenter som har fullført kunst og håndverk 2 (KH230). Enheten innholder en fellesdel og en individuell fordypingsperiode som består av et større praktisk-teoretisk prosjekt.

Studiet kvalifiserer studentene til å undervise på alle trinn i grunnskolen, men er spesielt rettet mot ungdomstrinnet. Enheten innbefatter faglig utviklingsarbeid.

2. Innhold

Faglig og fagdidaktisk kunnskap

Studieenheten består av fem obligatoriske målområder:

- Kunst og formkultur
- Bildekunst
- Arkitektur
- Bruksform
- Fagdidaktikk

Kunst og formkultur

Kunst og formkultur omfatter en utvidelse og styrking av kunnskap, evne til analyse og visuell bevissthet i forhold til kulturarven. Kunst og formkultur integreres i alt arbeid i studiet.

Studentene skal arbeide med

- hovedtrekk innen bildekunst og arkitektur fra antikken til renessansen
- norsk middelalderkunst og arkitektur med spesiell vekt på middelalderbyen Trondheim
- sentrale stilarter og retninger som f eks barokk og klassisisme
- norsk og vestlig bildekunst og design de siste 100 år med vekt på nyere uttrykksformer
- grunnleggende estetisk teori og ulike verk i en kunstfilosofisk og kunsthistorisk sammenheng
- analyse og vurdering av uttrykk knyttet til hverdagestetikk og trivialkultur
- bruk av museer og samlinger i Trøndelag, som f eks Kunstmuseet i Trondheim og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

Bildekunst

I målområdet bildekunst skal studentene arbeide med videreutvikling av egen bildekompetanse. Visuell presentasjon og formidling vil ha stor plass.

Studentene skal arbeide med

- variasjon av et motiv eller tema eller arbeide i serier
- formalestetiske virkemidler som linje, flate, farge, rom og tekstur
- ulike materialer og teknikker i arbeid med eget personlig bildeuttrykk
- et utvalg grafiske uttrykksmuligheter som høytrykk og dypttrykk
- skrifttyper i egne uttrykk og til teksting i utstillingssammenheng

Arkitektur

Målområdet arkitektur fokuserer på det visuelle miljø, både i det private og det offentlige rom, og hvordan dette danner rammer for våre liv og virker inn på oss. Studentenes eget undersøkende og skapende arbeid knyttes til studier av bygninger og bygningsmiljø i våre nære omgivelser.

Studentene skal arbeide med

- registrering, bearbeiding og presentasjon av arkitektoniske deler eller helheter med utgangspunkt i Trondheims eldre og moderne bebyggelse
- funksjonelle og estetiske planløsninger i inne- og uterom knyttet til skolebygg hvor studentene f eks gjennomfører praksisundervisning
- vurdering av materialer og konstruksjoner i et ressurs- og miljøperspektiv og se sammenhengen mellom bebyggelse og miljø slik vi finner det i Trondheim
- eksempler på hvordan linjer, flater, farger, lys og tekstur kan danne volum og rom med ulike uttrykk gjennom studier og utprøving i egnede materialer og teknikker

Bruksform

I målområdet bruksform arbeider studentene med problemstillinger knyttet til egne og andres bruksformer til personlig eller offentlig bruk. Vedlikehold, ressursbevaring og ressursutnytting er aktuelle aspekter. Refleksjoner og arbeidsprosess presenteres ved for eksempel av visuell logg.

Studentene skal arbeide med

- kreative løsninger på problemstillinger ut fra behov, funksjon og kontekst
- formgiving og skaping av bruksformer i egnede materialer og teknikker
- dokumentasjon og vurdering av prosess og produkt
- ressursutnytting i form av naturmaterialer og/eller gjenbruk av materialer
- IKT-basert mønsterutvikling og design

Fagdidaktikk

Målområdet fagdidaktikk omfatter kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorer som inngår i utviklingen av barn og unges identitet, formspråk og kreativitet. Faget har en filosofisk og kunnskapsteoretisk forankring. Skolen og faget ses i forsknings- og utviklingsperspektiv og i en større kulturell og samfunnsmessig sammenheng.

Studentene skal arbeide med

- faget kunst og håndverk som et allmenndannende grunnskolefag
- struktur og sentralt lærestoff i kunst og håndverk
- estetisk kunnskap sett i forhold til ulike kunnskapssyn
- særpregede lærings- og erkjennelsesformer knyttet til estetisk og praktisk virksomhet
- å se faget i en forskningsmessig sammenheng og få kjennskap til forskningsmetoder som er relevante for fagområdet

Fordypning

Fordypningen vektlegger utforskende og praktisk skapende arbeid innen et selvvalgt område. Utgangspunktet for arbeidet kan være et tema, en epoke eller et kunstverk, et målområde, et eller flere materialer, teknikk/utstyr, estetiske virkemidler og lignende. Eget skapende arbeid og tilhørende referansemateriale knyttes til didaktisk refleksjon. Arbeidet skal dokumenteres med en skriftlig rapport som inngår i vurderingen.

Studentene skal arbeide med

- fordypning i en faglig problemstilling der eget skapende arbeid ses i forhold til kulturelle uttrykksformer i landsdelen eller studentens hjemmemiljø
- bevisst estetisk skjønn i anvendelse av estetiske virkemidler og visuelle koder i ulike bildeuttrykk, skulptur, bruksform eller arkitektur
- vurdering og utnyttelse av materialenes bruksegenskaper og estetiske uttrykkskvaliteter i egne arbeider
- problemløsning og handling som dokumenterer kreativitet og praktiske ferdigheter
- tradisjonsbundne virkemidler, materialer og arbeidsmåter og anvende disse på utradisjonell og personlig måte
- refleksjon over sammenhengen mellom eget arbeid, kulturens uttrykk og arbeid med barn og unge
- å få erfaring med FoU-arbeid i kunst og håndverk

Å være lærer i kunst og håndverk

Sentralt i dette målområdet er å utvikle studentenes evner til å anvende den faglige og didaktiske kompetansen til å legge til rette for god undervisning i faget kunst og håndverk. Eksemplarisk læring som undervisningsprinsipp ligger til grunn for all undervisning og veiledning i faget.

Alle studenter skal arbeide med

- læreplananalyse som grunnlag for utarbeiding av lokale planer for faget kunst og håndverk
- å bruke teoretiske kunnskaper og praktisk erfaring i planlegging og gjennomføring av tilpasset opplæring i kunst og håndverk
- valg av egnede lærebøker, læremidler, materialer og utstyr og bruke IKT- baserte læremidler i undervisningen

- estetiske kvaliteter og praktisk tilrettelegging i skolens innemiljø, uterom og nærmiljø som ramme om elevenes arbeid med faget
- organisering og innredning av inspirerende og hensiktsmessige verksteder tilpasset hovedtrinnene i grunnskolen
- praksis (se egen plan for praksisopplæringen)

Samhandling og refleksjon

I faget kunst og håndverk har kunst og formkulturen en verdi i seg selv, men den har også en verdi som forbilde og inspirasjon for studentenes eget skapende arbeid. Gjennom praktisk skapende virksomhet i bildekunst, arkitektur og bruksform utvikles kunnskaper og ferdigheter innenfor en bredt felt. Her gis rike muligheter til refleksjon rundt den skapende handling som individuell prosess og som samhandling.

Studentene skal arbeide med

- å begrunne faget kunst og håndverk sin plass som grunnskolefag
- fagets kulturelle forankring og betydning for den enkelte, skolen og samfunnet
- refleksjon rundt den estetiske dimensjonen i skolens samlede kunnskapsformidling og kunnskapsproduksjon
- refleksjon rundt sammenhengen mellom erfaringer fra egen skapende prosess og undervisning
- sammenhengen mellom det individuelle i en skapende handling og skolen som arena for samhandling

Grunnleggende ferdigheter i faget

I studieemnet skal de grunnleggende ferdighetene, som er integrert i kompetansemålene i grunnopplæringen, komme tydelig fram. De skal bidra til utvikling av og er en del av fagkompetansen

3. Organisering og arbeidsmåter

Studiet går over ett semester. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens undervisning i praktiske emner vil foregå i mindre grupper, oftest på de ulike verkstedene. Til det praktisk skapende arbeidet er det knyttet veiledning som kan være lærer eller studentstyrt. Til denne enheten hører en fordypingsperiode hvor studentene arbeider relativt selvstendig med et selvvalgt område i den tiden som er avsatt til verkstedarbeid.

Dette studiet er et fulltidsstudium. Det vil si at i tillegg til den organiserte undervisningen, kreves det en arbeidsinnsats gjennom et omfattende selvstudium. Selvstudiet vil for en del bli organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i tilknytning til og i forlengelse av problemstillinger det er arbeidet med i undervisningstiden. Arbeidet vil omfatte både teoristoff og praktiske og teoretiske problemstillinger. Det kreves en aktiv studentrolle hvor eksperimentering og utforsking står sentralt.

Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, utøvere og miljøer, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Dels

organiseres lærestoffet i atskilte enheter, dels sees det i sammenheng slik at det fremmer helhetsopplevelser og helhetstenkning i faget.

Fagets utøvende del utgjør hoveddelen av studiet og er karakterisert av skapende, undersøkende og utforskende arbeidsformer der både bevisste og ubevisste kunnskaper, tankeprosesser og handlinger inngår. Studentene skal erfare å løse oppgaver spontant og intuitivt, men på denne studieenheten vektlegges systematiske og analytiske arbeidsformer sterkere enn tidligere. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt.

Studentene skal arbeide både med spesifikt faglige og dagsaktuelle problemstillinger. De skal prøve ut ulike måter å vinkle og organisere oppgaver og arbeid på, herunder prosjektorganisering. Det praktiske arbeidet vil i hovedsak være individuelt arbeid. Dokumentasjon av arbeidsprosesser gjennom bruk av visuell logg er en viktig arbeidsform. IKT er en integrert del av studiet.

Studentene skal både styrke sin kulturhistoriske kunnskap og bruke fagets kulturstoff som inspirasjon og referanse til sitt eget skapende arbeid. I studiet legges det opp til flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trøndelagsfylkene. I tillegg kommer en kunnskapsreise eksempelvis til en av de nordiske hovedsteder. For studenter som tar KH130 og KH230 samme studieår, er kun en kunnskapsreise obligatorisk.

Til utprøving og eksperimentering og mindre oppgaver kan skolen tilby de nødvendige materialer. Utover dette må studentene selv betale materialer til praktisk arbeid.

Praksis i faget er en del av studiet og kan knyttes til ett eller flere prosjekter. Se for øvrig egen plan for praksisopplæringen.

Obligatorisk studiedeltaking

Følgende elementer av studiet er obligatorisk:

- Innføring og oppsummering av målområdene bildekunst, arkitektur og bruksform.
- Innføring i bruk av maskiner, verktøy og utstyr på de ulike verkstedene
- Gruppearbeid hvor tema visualiseres i form av en utstilling
- Veiledning av fordypningsarbeidet
- Ekskursjoner
- Studievurdering

Nærmere opplysninger om emner og tidspunkter for den obligatoriske studiedeltakingen blir gitt i semesterplanen. Det vises ellers til avdelingens Regler for frammøte og studiegang ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

4. Vurderingsordning

Obligatoriske arbeidskrav

- Et gruppearbeid der et gitt faglig tema skal visualiseres i form av en utstilling

Obligatoriske arbeidskrav vurderes med vurderingsuttrykkene godkjent/ikke godkjent, og teller ikke ved fastsettelse av endelig karakter. Endelig karakter blir ikke gitt før obligatoriske arbeidskrav er godkjent.

Grunnlag for karakterfastsetting

Karakteren i faget fastsettes på grunnlag av to deler som hver teller 50 %.

Del 1 Utstilling

En utstilling bestående av hele eller et utvalg praktisk skapende arbeider innenfor målområdene bildekunst, arkitektur og bruksform. Fordypningsoppgaven med rapport som vektlegger oppgavens problem, metode, innhold og didaktikk er obligatorisk.

Del 2 Individuell skriftlig eksamen, 6 timer

Ved eksamen skal studentene dokumentere kunnskaper innenfor alle målområdene.

Både del 1 og del 2 må være bestått for å få karakter i faget. Ved fastsetting av endelig karakter er del 1 utslagsgivende.

5. Pensum og kunnskapskilder

Pensumlistene produseres av biblioteket og finnes på følgende adresse

<http://www.alt.hist.no/biblioteket/> på avdelingens hjemmesider. Pensumlistene redigeres av biblioteket. Spørsmål rettes til faglig ansvarlig.